

Forfatter: Paludan-Müller, Fr.

Titel: Udrag fra Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind

Citation: Paludan-Müller, Fr.: "Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind", i Paludan-Müller, Fr.: *Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind*, udg. af CARL S. PETERSEN, 1909, s. 485. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-paludanm01-shoot-idm140207698009920/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind

den. Men jeg ser som sagt i „Dandserinden“ ikke andet end Fødselsveerne. Det himmelske Barn viser sig i den endnu ikke kommet til Verden“.

Om hvorledes P.-M. selv paa sine ældre Dage saa paa dette sj. Ungdomsværk, fortæller Frederik Lange (Side 73): „Senere i sit Liv lagde han selv ikke megen Vægt paa „Dandserinden“; han omtalte den gerne med et lidt overlegent Smil. Mangfoldige Aar efter, medens han en Dag paa Fredensborg Slot ventede i Kongens Audiensgemak, underholdt en gammel Hofmand ham paa det Elakværdigste og yttrede blandt andet, at „Dandserinden“ hørte til hans stadige aandelige Kost. „Det var saamænd en mager Kost“, fejede Paludan-Müller smilende til, da han fortalte Historien“.

Side 3 Linje 20: *Flora*] i den romerske Mytologi Blomsternes og Forærets Gudinde.

Side 3 Linje 21: *Hertha*] tidligere anset for en dansk Gudinde, men skyldes Misforstaaelse af Fortællingen hos den romerske Historikskriver Tacitus († ca. 119 e. Kr.) om Gudinden Nerthus, der dyrkedes „i en stor og hellig Skov paa en af Oceanets Øer“. Den danske Oldgrænker Ole Worm († 1654) var den første, som henlagde denne Gudindes Dyrkelse til Danmark; han fandt nemlig ved Landsbyen Lejre paa Sjælland Stednavnet *Ærtedal*, som han omdøbte til *Herthadal* og gjorde til Gudindens Offerlund; i det 18de Aarh. rejstes her „et Alter“ for Hertha. — Her staar som paa flere Steder hos Baggesen og Oehlenschläger *Hertha* = Sjælland, Danmark.

Side 3 Linje 23: *Theovandssnak*] spøgefuldt om: intetsigende, aandeløs Tale; om tarvelig Poesi Side 29 Linje 29: „poetisk, søgte Kongothee“.

Side 4 Linje 1: *Chenille*] (fransk) „Kavaj“ (Mandfolkedragt med et eller flere Slag).

Side 4 Linje 2: *Klubber*] Klublivet var dengang langt mere udbredt end nu. Foruden en Mængde dramatiske Selskaber for alskens Dilettantkomedie havde man Klubber for Officers- og Embedsstanden („Kongens Klub“, „Den nye Forening“), for den næringsdrivende Borgerstand („Det bestandig Borgerlige Selskab“) og Klubber, som omfattede Medlemmer af alle Samfundsklasser („Det venskabelige Selskab“, „Rekreationen“). — Et Klubbal i „Det venskabelige Selskab“ skildres i „Adam Homo's 6te Sang“.

Side 4 Linje 4: *den vakle Folkevillie*] som Variationerne viser, ligger der ikke i disse Ord nogen Ironi overfor de begyndende liberale Bevægelser i Trediverne (om dem se Anm. til Side 31 Linje 31). Originaludg. har nemlig: Er ene Gjenstand for vor stærke Villie; Udg. 1837: Er ene Gjenstand for vor Lyst og Villie; Udg. 1847: Er Maalet for vor Higen og vor Villie; Udg. 1854 og 1861: Er Maalet for Nationens faste Villie.

Side 4 Linje 6: *Tilje*] et gammelt nordisk Ord, der opr. betød „Fjæl, Flanke“; bragtes i de danske Folkeviser fra Middelalderen i Betydningen „Bræddegulv“ og optoges af nyere Digtare snart = „Gulv“ [sm. Chr. Winther 1828 („Henrik og Else“): „Til Harper og til Fløiter under tusind Kerters Glands | Paa kostelige Tillie der træde vi vor Dands“]; snart = „Jord“ [sm. J. L. Heiberg 1828 (Tilsegnelsesdigt til „Elverhøj“): „Elverpigen med udslaaet Haar | Saa luftig svæver paa dugsprængt Tillie“]; snart i al Alm. = „Dække“ [sm. Grundtvig 1837 („Kom, o Hellig-Aand, kom brat“): „Lad for os, som paa Dig troe, | Livets Blomster overgroe | Gravens mørke Tillie“].

Side 4 Linje 9: *Kæmpejæden*] „Man nød i hin Tid [i København i Trediverne] ofte en Vinterformjæelse, som nu er meget sjelden, nemlig at kjøre i Kano. Hertil hører som bekjendt et godt Læg Sac, og dermed var Kjøbebovau dengang ofte ret rigelig forsynet. Man kjender i vore Tider ikke mere til saadanne Masser af Sne, som da væltede ned i større og mindre Flokker fra en blygraa Himmel, og saa var man dengang ikke saa ilter til at skaffe det øje-“